

Monumentnummer*: 514914

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 28 maart 2000
Kadaster deel/nr: 82885/108

*Monumentnaam***

HUIS DIJK

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Didam	Montferland	Gelderland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Ravenstraat	2		6942 NJ	Didam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Didam	N			334

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Statige T-BOERDERIJ met aangebouwde schuren, genaamd 'Huis Dijk', waarschijnlijk daterend uit de jaren 1870-1885. Het complex is gelegen aan de westzijde van de in de buurtschap Oud-Dijk gelegen Ravenstraat. De huidige, op een oude bouwplaats gelegen, boerderij heeft een herenhuisachtig voorhuis dat is uitgevoerd in de trant van het voor de bouwtijd kenmerkende Eclecticisme waarin nog overwegend sprake is van invloeden van het Neo-Classicisme. Het achterhuis en de schuren zijn voorzien van een geleding door lisenen en tandlijsten met dropmotief, hetgeen kenmerkend is voor veel laat-negentiende-eeuwse boerderijen in de Liemers en de Ooypolder bij Nijmegen. Zowel het boerderijtype als de detaillering is nauw verwant aan boerderijen zoals deze voorkomen in het gebied de Duffelt bij Kleef alsmede in het gebied aan de overzijde van de Rijn bij Emmerich. Voor het huis bevindt zich een tuin met gazon en oude bomen waaronder een ca. 200 jaar oude beuk. Aan de weg staan twee gemetselde, van een tentdakvormige gepleisterde afdekking met bol voorziene, kolommen waarvan de linker voorzien is van een steen met het opschrift HUIS en de rechter voorzien is van een steen met het opschrift DIJK. Deze kolommen markeren het begin van een met platanen beplant oprijlaantje. Het 'Huis Dijk' heeft een belangrijke rol gespeeld bij de ontginning van het omringende gebied. Tegenwoordig is in de naast het voorhuis gelegen schuur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een dierenartsenpraktijk gevestigd ten behoeve waarvan het interieur en de voorgevel van deze schuur aangepast zijn.

Omschrijving

De boerderij is gebouwd op een U-vormige PLATTEGROND met aan de oostzijde ter hoogte van de achterhuis twee in L-vorm in hoogte afnemende aangebouwde schuren waarvan de tweede laagste schuur parallel aan het achterhuis gesitueerd is. Het tweelaags voorhuis is voorzien van een afgeplat schilddak gedekt met opnieuw verbeterde Hollandse pannen met op beide nokeinden gemetselde schoorstenen terwijl het achterhuis voorzien is van een fors aangekapt zadeldak gedekt met gesmoorde en rode Muldenpannen. De twee aangebouwde schuren zijn ieder van een zadeldak voorzien gedekt met gesmoorde Muldenpannen waarbij het dak van de op het achterhuis aansluitende schuur aangekapt is en één dakschild bezit dat voorzien is van golfplaten. De gevels zijn opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband. Het voorhuis heeft een gepleisterde plint terwijl de overige gevels voorzien zijn van een licht uitgemetselde, door een rollaag afgesloten plint. Het blokvormige VOORHUIS bezit een gepleisterde plint met ingetrokken schijnvoegen en is verder voorzien van gepleisterde hoekpilasters. Deze zijn op de begane grond geblokt en op de verdieping voorzien van verdiept gelegen aan de bovenzijde afgeronde panelen. De begane grond en de verdieping worden gescheiden door een geprofileerde cordonlijst. De gevels worden afgesloten door een hoofdgestel bestaande uit een gepleisterde architraaflijst, een gepleisterde fries met verdiept gelegen panelen en cirkelmotieven en tenslotte een gekorniste geprofileerde kroonlijst. De voorgevel is symmetrisch ingedeeld en vijf traveeën breed waarbij de entree gelegen is in de middentravee. Deze wordt gemarkeerd door pilasters als boven omschreven. De bepleisterde begane grond van deze travee bezit een inpandig portiek dat gemarkeerd wordt door halfzuiltjes aan weerszijden en de ingang bevat die door middel van een aantal hardstenen treden te bereiken is. De hoge dubbele ingang deur is voorzien kussens en gietijzeren roosterpanelen. Boven de deur bevindt zich een half rond enkelruits bovenlicht. De door segmentbogen afgesloten vensters bezitten op de begane grond achtruits schuiframen en op de verdieping zesruits schuiframen. In de plint van de twee linker traveeën bevinden zich tweedelige kelderlichten. Deze zijn in de twee rechter traveeën blind uitgevoerd. De zijgevels van het voorhuis zijn drie traveeën breed. De LINKER ZIJGEVEL van het VOORHUIS bezit drie getoogde tweedelige kelderlichtopeningen waarvan het middelste kelderlicht blind is uitgevoerd. Op de begane grond en de verdieping bevinden zich vensters als in de voorgevel met uitzondering van de middentravee van de begane grond en de rechter travee van de verdieping alwaar zich blinde vensters bevinden. De kelderlichten van de RECHTER ZIJGEVEL van het VOORHUIS zijn allen blind uitgevoerd. De vensters van zowel de linker als de middentravee zijn blind uitgevoerd.

De ZIJGEVELS van het ACHTERHUIS vertonen op meerdere plaatsen sporen van wijzigingen. De zijgevels beslaan acht door lisenen van elkaar gescheiden traveeën. Iedere travee bezit met uitzondering van de hieronder nader beschreven traveeën telkens twee gekoppelde door segmentboogjes afgesloten stalraamopeningen waarbij de oorspronkelijke ijzeren stalramen vervangen zijn door betonnen vierruits stalramen. De RECHTER ZIJ(WEST)GEVEL heeft in de linker travee een opgeklampt deurtje met een tweeruits bovenlicht en één gietijzeren meerruits stalraam. De tweede travee bezit een door een segmentboog afgesloten dubbele deel deur. De derde travee is voorzien van een in meer recente tijd ingehakte staldeuropening. Het in de vijfde travee (waarvan de indeling gelijk is aan die van de eerste travee) gelegen staldeurtje is verlaagd. Tegen de drie rechter traveeën van de LINKER(OOST)GEVEL is een schuur aangebouwd. Zowel in de derde als in de vijfde travee bevindt zich een staldeurtje en een stalraam. De ACHTER(ZUID)GEVEL van het achterhuis is asymmetrisch ingedeeld en is voorzien

van hoeklisenen die zich langs de schuine zijden van de puntgevel voorzetten. De gevel heeft de voor deze streek kenmerkende links geplaatste, door een segmentboog afgesloten, deeldeuropening met een dubbele deeldeer. Verder bezit de gevel op de begane grond een door een segmentboogje afgesloten betonnen stalraam, een ingehakte deeldeuropening met aan weerszijden ingehakte ventilatie-openingen en uiterst rechts een oorspronkelijk staldeurtje.

In het midden van de gevel bevindt zich een licht getoogd dubbel hooiluik. De geveltop is voorzien van twee ronde meerruits gietijzeren stalramen. De VOORGEVEL van de SCHUUR die als tussenlid fungeert is gewijzigd en nu voorzien van drie forse storende ingehakte vensteropeningen. De achtergevel van deze schuur bezit nog een staldeurtje en drie stalraamopeningen waarin glasruiten geplaatst zijn. De linker zijgevel van de schuur bezit lisenen als in de gevel van het achterhuis en heeft verder een staldeurtje, drie stalramen, een hooiluik en een rond meerruits gietijzeren zolderraam. De tegen dit tussenlid aangebouwde schuur heeft zijgevels die vier traveeën beslaan en in iedere travee voorzien zijn van een gietijzeren getoogd stalraampje waaronder zich oorspronkelijk telkens een mestluikje bevond. In de oostgevel zijn deze openingen dichtgezet en bezit de linker travee bovendien een staldeurtje. De achtergevel is voorzien van een staldeurtje, een hooiluik en een rond gietijzeren topgevelraampje. Het vrij gaaf bewaarde INTERIEUR bezit nog meerdere oorspronkelijke onderdelen. De hierna navolgende tekst beschrijft een aantal interieuronderdelen doch wil niet een volledige opsomming zijn. Het voorhuis heeft een middengang met vestibule die belegd is met zeshoekige, in de kleuren zwart, grijs en oker uitgevoerde grestegels met teerlingmotief. Tussen de vestibule en de trappenhal bevindt zich een muur waarin een hoge dubbele deur met een half rond bovenlicht is opgenomen. De dubbele deur is voorzien houten onderpanelen en een ruitvormige roedenverdeling met een vulling van o.a. mousselineglas. Het halfronde bovenlicht is eveneens van een ruitvormige roedenverdeling voorzien. Het oorspronkelijke trappenhuis met gietijzeren balusters is nog aanwezig. Ter linkerzijde van de gang bevinden zich een kamer en gemoderniseerde keuken waartussen een keldertrap. De twee onder de linkerbeuk van het voorhuis gelegen kelders zijn voorzien van troggewelfjes. Rechts van de gang bevonden zich oorspronkelijk drie kamers. Deze vormen tegenwoordig door het grotendeels verwijderen van de tussenmuren één ruimte. In de voorkamers zijn nog zwartmarmere schoorsteenmantels met van gestucte pilasters en kapitelen voorziene boezems. De linker voorkamer bezit nog binnenluiken. Het stucplafond van de rechter voorkamer is i.t.t. tot dat van de linker voorkamer voorzien van een geornamenteerd middenstuk. Opmerkelijk is de brandgang die het voorhuis van het achterhuis scheidt. Waardering

Voorname in eclectische trant gebouwde, uit de jaren 1870-1885 daterende, T-BOERDERIJ met aangebouwde schuren genaamd 'Huis Dijk'.

Architectuurhistorische waarden:

- De vrij gaaf bewaarde boerderij vormt een goed voorbeeld van een herenboerderij met een statig voorhuis dat uitgevoerd is in de stijl van het Eclecticisme dat hier nog sterk in de traditie van het Neo-Classicisme staat. Als zodanig heeft de boerderij binnen de streek van de Liemers een zeldzaamheidswaarde.
- De boerderij is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp alsmede de bijzondere ornamentiek en de nog aanwezige samenhang tussen ex- en interieur. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in de detaillering van het monumentale van gepleisterde pilasters voorziene voorhuis, de van lisenen en tandlijsten voorziene gevels van het achterhuis en de aangebouwde schuren en diverse interieuronderdelen als

tegelvloeren en geornamenteerde stucplafonds.

Stedenbouwkundige waarden:

- De boerderij is van bijzondere betekenis voor de ontwikkeling van het buitengebied ten westen van Didam in de tweede helft van de negentiende eeuw vanwege de ontginningen die op initiatief eigenaar van 'Huis Dijk' werden uitgevoerd.

- De boerderij is van bijzondere betekenis voor het aanzien van het buitengebied ten westen van Didam door de forse bouwmassa en het karakter van het totale complex dat versterkt wordt door de hoog opgaande bomen in de tuin voor het voorhuis.

Cultuurhistorische waarden:

- De boerderij is van typologisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling die de boerderijbouw doormaakte in dit gebied in de jaren 1850-1940. Zowel voor wat betreft de indeling als de constructie van het achterhuis is er sprake van een aparte ontwikkeling die zich tevens voordoet in de Ooypolder bij Nijmegen en die duidelijk verwant is aan de ontwikkelingen in de boerderijbouw in de negentiende eeuw in de aangrenzende Duitse gebieden zoals met name in de streek de Duffelt bij Kleef.

- Het 'Huis Dijk' heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontginning van het gebied ten zuid-westen van Didam en vormt als zodanig een representatief voorbeeld van de ontwikkelingen in de agrarische sector in de tweede helft van de negentiende eeuw in de Liemers.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)